

ELTE I.BSC Fizikus
 2012/2013 II.félév
 (3-5. csoport)
TERMODINAMIKA GYAKORLAT 3.

Folyamatok energetikai viszonyai, I. főtétel

A hő (Q) és a munka (W) kvázisztatikusan.
 Az izoterm, izobár és az adiabatikus folyamatok munkája.

1. Házi feladat
2. a) κ_T jelentése, stabilitás ($\kappa_T \geq 0$)!
 b) van der Waals gáz és κ_T -je.
3. Adiabatikus folyamat ($Q=0$).

Adiabatikus tágulás! Térfogatnövelés (ΔV) munkavégzéssel.

$$W_{\text{gázon}} = -W_{\text{gáz által}}$$

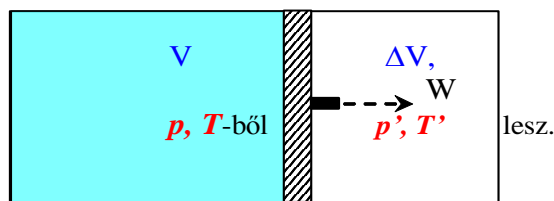
$$W_{\text{gáz által}} = \int \underline{F} d\underline{s}$$

($\underline{F}$ – az A felületből kifelé mutat, $d\underline{s}$ –sel $\parallel$, A a keresztmetszet)

$$W_{\text{gázon}} = W = -\int \underline{F} ds = -\int (F/A) (A ds) = -\int p dV$$

$$W = -\int p dV$$

Adiabatikus tágulás

$$p_k = p, \quad p_v = p' (< p);$$

$$V_k = V, \quad V_v = V + \Delta V$$

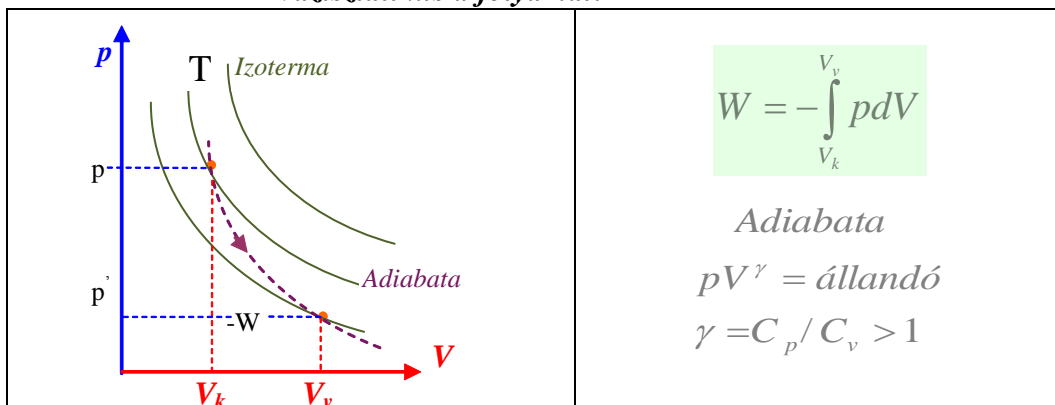
$$T_k = T, \quad T_v = T' (< T);$$

$$W = -\int p dV$$

/k kezdeti és v vég állapotok /

A folyamat közben W munkavégzés !

Kvázisztatikus a folyamat!

4. a) Izobár folyamatban a munka ($p=\text{állandó}$):

$$W = - \int_{V_k}^{V_v} p dV = -p \int_{V_k}^{V_v} dV = p(V_k - V_v) = -p\Delta V$$

b) Izoterm folyamatban a munka (ideális gázban) ($T=\text{állandó}$):

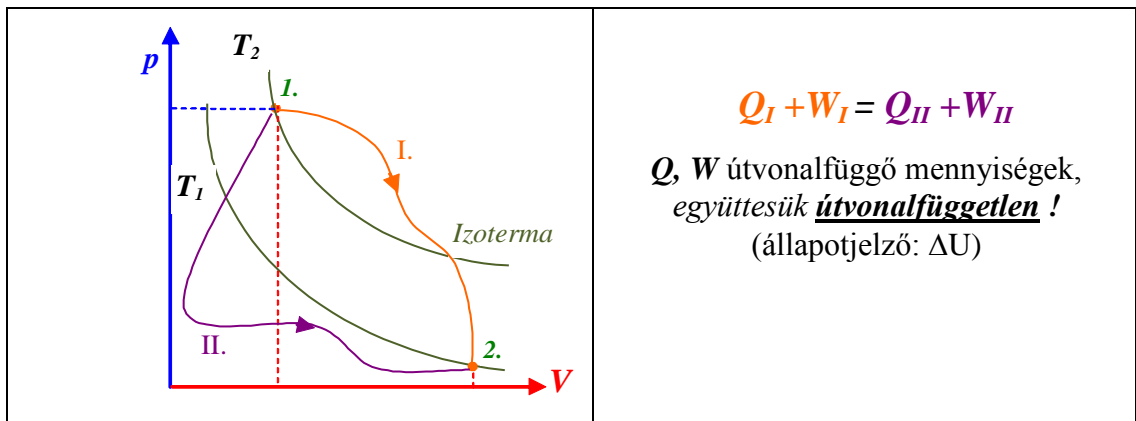
$$W = - \int_{V_k}^{V_v} p dV = -nRT \int_{V_k}^{V_v} \frac{1}{V} dV = -nRT \ln V \Big|_{V_k}^{V_v} = nRT \ln \left(\frac{V_k}{V_v} \right)$$

c) Adiabaticus folyamatban a munka (ideális gázban) ($Q=0, pV^\gamma=\text{áll.}$):

$$W = - \int_{V_k}^{V_v} p dV = - \int_{V_k}^{V_v} \frac{\text{áll.}}{V^\gamma} dV = \frac{1}{(\gamma-1)} \frac{\text{áll.}}{V^{\gamma-1}} \Big|_{V_k}^{V_v} = \frac{pV}{(\gamma-1)} \Big|_{V_k}^{V_v} = \frac{nRT}{(\gamma-1)} \Big|_{T_k}^{T_v}$$

$$W = nC_V T \Big|_{T_k}^{T_v} = nC_V (T_v - T_k)$$

5. **Hőtan első főtétele folyamatokra!**

$$Q_I + W_I = Q_{II} + W_{II}$$

Q, W útvonalfüggő mennyiségek,
együttesük útvonalfüggetlen!
(állapotjelző: ΔU)

Hőenergia pedig nincs!